

Raadsbesluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel Hondenuitwerpselen als brandstof

Besluit:

1. Het college op te dragen om op basis van het initiatiefvoorstel op korte termijn:
 - Een experiment te starten in het middengebied Molenwijk en Romolen Heempark met de aanschaf en installatie van hondentoiletten/poepinzamelbakken zodat de uitwerpselen als grondstof dienen voor biogas;
 - Dit project vergezeld te doen gaan van intensieve voorlichting en van handhaving;
 - Dit project te financieren binnen de bestaande middelen;
 - Bij een positieve evaluatie door gemeente en bewoners van de betrokken wijk, aan de raad plannen voor te leggen voor een uitrol over de gehele stad, ingebed in een vernieuwd hondenbeleid

Gedaan in de vergadering van (wordt ingevuld door de griffie)

De griffier

De voorzitter

Hondenuitwerpselen als brandstof

hondenpoep inzamelen = schonere stad + biobrandstof in Haarlem

Conform artikel 36 van het Reglement van Orde doen wij u hierbij een initiatiefvoorstel toekomen.

- Hondenpoep is ergernis nummer 1.
- Voorgesteld wordt om een experiment uit te voeren met als doel het mogelijk te maken om hondenpoep effectief en gescheiden in te zamelen en in te zetten als biobrandstof.
- Voorgesteld wordt het experiment uit te voeren in het Middengebied Molenwijk en in het Romolen Heempark in Schalkwijk.
- In Leeuwarden wordt dit beleid op deze wijze van inzameling succesvol in praktijk gebracht en vormt een bewijs dat het werkt. Deskundigen en ambtenaren in Haarlem zijn enthousiast gebleken over dit idee.
- Voorzieningen, Voorlichting, en Verbaliseren zijn van belang in het hondenbeleid.

Een van de *voorzieningen* is een op het riool aangesloten hondenpoepbak voor het deponeren van uitwerpselen. Rijnland verwerkt deze vervolgens tot biogas. Waar aansluiting op het riool niet mogelijk is kunnen andere speciale hondenpoepbakken worden gebruikt. Bij de Introductie van deze *voorziening* is *voorlichting* van groot belang, maar ook daarna moet de *voorlichting* optimaal zijn. Hondenpoep als brandstof kan een positieve impuls geven aan de bereidheid tot opruimen door hondenbezitters.

Verbaliseren zal bij overtreding moeten plaatsvinden. Handhaving zal daartoe dienen te worden ingezet.

Bestuursopdracht

De gemeenteraad van Haarlem draagt het college op om op basis van het initiatiefvoorstel 'Hondenuitwerpselen als brandstof' op korte termijn:

- Een experiment te starten in het Middengebied Molenwijk en Romolen Heempark met de aanschaf en installatie van hondentoiletten / poep-inzamelbakken zodat de uitwerpselen als grondstof dienen voor biogas.
- Dit project vergezeld te doen gaan van intensieve voorlichting en van handhaving.
- Dit project te financieren binnen de bestaande middelen.
- Bij een positieve evaluatie door gemeente en bewoners van de betrokken wijk, aan de raad plannen voor te leggen voor een uitrol over de gehele stad, ingebed in een vernieuwd hondenbeleid.

Aanleiding

Al jaren is hondenpoep een belangrijk onderwerp van ergernis van veel mensen in Haarlem.

Uit het jaarlijks in Haarlem gehouden Omnibus onderzoek is over 2010 te lezen, dat:

Hondenpoep het grootste probleem in de wijk blijkt (36%), kort gevolgd door afval en vuil op straat (34%). Het gedrag van scooter- en brommerrijders staat op de derde plek (31%) en dat van automobilisten op de vierde positie (29%).

Per stadsdeel verschilt het enigszins, maar gemiddeld genomen eindigt hondenpoep telkens weer bovenin de irritatie rangorde. (zie tabel in bijlage 1)

Poep wordt een steeds belangrijker bron van bio-brandstof.

In Leeuwarden wordt gewerkt aan een project waarbij stront van landbouwdieren in 2015 wordt gebruikt als biobrandstof voor 25.000 huishoudens.

In Haarlem gebruikt Rijnland, het waterzuiveringsbedrijf, de menselijke ontlasting om in 90% van de brandstofbehoefte te voorzien, waarmee de installatie in de Waarderpolder draait.

Plichten hondenbezitters

Het hebben van een hond kan een belangrijke bijdrage leveren aan het welzijn van de mens. Maar niet elke hondenbezitter beseft dat de aanschaf van een hond ook verplichtingen met zich meebrengt.

Een belangrijke verplichting is het opruimen van de hondenpoep, zodat een ander daar geen last van ondervindt. Dat is van belang voor een schone stad, maar ook van belang voor de gezondheid. Dat opruimen gebeurt lang niet altijd en overal en daarom ontstaat overlast van hondenpoep in veel plaatsen in Nederland

Het niet opruimen van de uitwerpselen van de eigen hond wordt vaak verklaard met de drogreden: 'daar betalen we toch belasting voor, ze ruimen het maar op'

Een andere belangrijke verplichting is het aanlijnen van de hond. Veel hondenbezitters laten de hond los lopen omdat de hond niet agressief is en de hond zich er prettige bij voelt. Echter de objectieve dan wel subjectieve veiligheid van de ander in de openbare ruimte is in het geding.

De gewenste situatie is dat het normaal is dat hondenpoep door het baasje of de begeleider wordt opgeruimd en dat honden aangelijnd zijn. Dat is een mentaliteitskwestie. Het gedrag van een deel van de hondenbezitter moet veranderen.

De hondenbezitter moet zijn/haar verantwoordelijkheid kennen en er naar handelen. Het zou normaal gevonden moeten worden dat mensen elkaar aanspreken op het gedrag als er onverhoopt eens iets fout gaat.

APV

Het huidige hondenbeleid is vastgelegd in de nota 'Hondenbeleid, een hernieuwde aanpak' (2006) en in de Algemene Plaatselijke Verordening Haarlem (APV art. 85, 86, 87).

Bovengenoemde artikelen hebben o.a. betrekking op loslopende honden, verontreiniging door honden en gevaarlijke honden.

3 V's

In dit voorstel wordt ingegaan op de overlast die wordt ervaren en de bruikbaarheid voor biogas en het beleid van de 3 V's, te weten:

Voorlichting, Voorzieningen en Verbaliseren.

De kern van het gemeentelijk hondenbeleid is het faciliteren van honden uitlaters en het gedrag van de hondenbezitter in positieve zin beïnvloeden.

Volgens de Stichting Nederland Schoon is de meest succesvolle methode het hanteren van de drie V's: **V**oorlichting, **V**oorzieningen en **V**erbaliseren. Als de gemeente één van de drie V's weglaat wordt de kans op een succesvol hondenbeleid een stuk kleiner. Als de gemeente (poep)bakken plaatst en er is geen voorlichting over de aanwezigheid en het gebruik van de bakken en er volgen geen sancties als men de poep laat liggen, is het plaatsen van bakken zinloos.

Voorlichting:

Een communicatie campagne zal een positieve impuls moeten geven. Voor een optimale implementatie van het hondenbeleid is een goede voorlichting essentieel.

De rol van de gemeente is het vergroten van de kennis over het hebben van een hond, de spelregels ten aanzien van het hondenbeleid, de aanwezigheid en het gebruik van de voorzieningen in de gemeente en het belang van het opruimen van de hondenpoep als bruikbare grondstof voor bio-brandstof.

De kunst is de kennis op een dusdanige manier over te brengen op de hondenbezitter dat dit leidt tot een positieve houding.

De uitwerpselen worden opgeruimd, enerzijds omdat het moet, anderzijds om de omgeving schoon en gezond te houden en bovendien is het brandstof die via de speciale bak aangesloten op het riool bij de biovergasser terecht komt.

De acceptatie van de opruimplicht door de hondenbezitter zal groter zijn als deze ziet dat er met het geld van de hondenbelasting ook daadwerkelijk voorzieningen worden gerealiseerd. Zoals het plaatsen van genoemde hondentoiletten en/of poepbakken.

Jaarlijks wordt een communicatieplan gemaakt voor het hondenbeleid. In 2012 zou dit voor een groot deel gericht moeten zijn op de wijken betrokken bij het experiment.

Een voorlichtingscampagne zou gepland moeten worden. Hierbij kan gedacht worden aan:

- folders met regels hondenbeleid verstrekken aan hondenbezitters en nieuwe inwoners
- persberichten

- communicatie met wijkraden en berichten in wijkkranten
- website aanpassen
- artikelen in Huis aan Huis of een Huis-aan-Huis info-pagina
- huis-aan-huis brief op buurt of wijkniveau
- voorlichting scholen i.s.m. vrijwilligers, wijkraden en organisaties voor honden

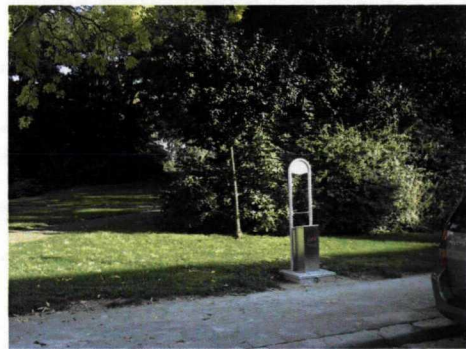
Voorziening

Voorziening bestaat onder andere uit de mogelijkheid bieden van het gescheiden opruimen van de hondenpoep. Er zijn twee versies gescheiden inzameling mogelijk:

- Het Gepp-hondentoilet:

Dit is geen toilet zoals de naam suggereert maar een roestvrijstalen bovengronds zuiltje op een ondergrondse betonbak met een inhoud van 280 liter.

Door op een pedaal te trappen opent zich een klep, zodat de uitwerpselen, bijvoorbeeld met een schepje of een papieren zakje in de bak kunnen worden gedeponeerd.

De put staat in verbinding met een trottoirkolk en met het riool, zodat de put regelmatig wordt schoongespoeld. Daar een deel van de poep wordt aangeboden in plasticzakjes zit in de put een filter, zodat plasticresten e.d. niet in het riool verdwijnen. De putten kunnen met een kolkenzuiger worden geleegd ter verwijdering van het plastic.

- De Helms Hondenpoep bak:

Dit zijn speciaal ontworpen bakken, die ook een 'dispenser' voor hondenpoepzakjes hebben. Hier zijn verschillende vormen van.

Depomat

Depodog

In Leeuwarden en Almere zijn goede ervaringen opgedaan met de gescheiden inzameling van hondenpoep.

Verbaliseren-Handhaving:

'Last but not least' is een adequate handhaving nodig om de meer notoire overtreders tot de orde te roepen.

De handhaving is al lang het zorgenkindje in het hondenbeleid. Om een daadwerkelijke mentaliteitsverandering te bewerkstelligen moet gewerkt worden aan alle drie de V's, zoals hiervoor reeds aangegeven. Als één V weg valt zal er niet eenvoudig een mentaliteitsverandering ontstaan.

Handhavers in het pilotgebied zouden op spitsuren van het uitlaten van honden af en toe aanwezig moeten zijn om mensen aan te spreken, voor te lichten, te controleren en waar nodig te verbaliseren bij heterdaad; dan wel de dreiging daarvan zichtbaar maken.

De maatregelen moeten gezamenlijk leiden tot een positieve houding van de hondenbezitter, een betere acceptatie van de spelregels en uiteindelijk een gedragsverandering die leidt tot een schonere stad, minder gezondheidsrisico's en een bijdrage aan een alternatieve brandstofvoorziening.

Voorstel Pilotgebied

Voorgesteld wordt, om op twee locaties een experiment met de speciale hondenpoepbakken te houden te weten: Middengebied Molenwijk en Romolen Heempark . Het Middengebied Molenwijk wordt op dit moment grootschalig heringericht en is een park, dat in een wijk ligt waarbij de bewoners er voordeel bij hebben indien de hondenpoep goed gescheiden kan worden ingezameld. Het Romolen Heempark is een park, dat grotendeels door buurtbewoners wordt onderhouden. Zij staan in principe positief tegenover dit experiment en zouden profijt hebben van deze voorziening.

De GroenLinks-fractie stelt voor om het experiment te starten met de volgende aandachtspunten:

- Het betrekken van wijkraad/actieve bewoners in het gebied en afspraken maken over rolverdeling.
- Goede communicatie naar de bewoners toe, voorafgaand en tijdens het experiment.
- Zichtbaarheid van de resultaten. Dit kan gemonitord worden door het aanwijzen van een aantal plekken in het pilotgebied waar zich nu vaak hondenpoep bevindt en die tijdens het verloop van het proefjaar, letterlijk in beeld worden gehouden, bijvoorbeeld door het regelmatig nemen van foto's.
- Belangrijk is een goede evaluatie van dit experiment en ambtelijke afspraken vooraf over de indicatoren op basis waarvan beoordeeld kan worden of deze werkwijze werkt.

Advies tot een Vernieuwd hondenbeleid

Indien het experiment met de bakken aangesloten op het riool, vergezeld met voorlichting en handhaving een succes blijkt, dan zou deze uitgerold kunnen worden over de stad.

Daarnaast is het aan te raden om een 'vernieuwd hondenbeleid' te ontwikkelen. Daarbij worden er niet alleen speciale bakken geplaatst, maar zou ook de kwaliteit van de losloopvoorzieningen moeten worden doorgelicht. Daar waar nodig en mogelijk zouden de losloopvoorzieningen moeten worden vergroot en verbeterd, en mogelijk moeten nieuwe grote losloopplaatsen worden aangelegd. Hoe tegenstrijdig het ook klinkt, de losloopveldjes zouden regelmatig schoongehouden moeten worden. Als gebruikers zien dat er aandacht wordt besteed aan- en geïnvesteerd in hondenvoorzieningen, zal waarschijnlijk de bereidheid om zich te houden aan het opruimen en aanlijnen vergroot worden.

Graag willen wij dit voorstel via de commissie Beheer, in de gemeenteraad bespreken vergezeld van een advies van het College.

Met vriendelijke groet,
Namens de fractie van de GroenLinks Haarlem,
Daphne Huysse

Bijlage 1

Tabel 15.1 geeft een overzicht van de wijkproblemen per stadsdeel.

Problemen in de wijk die meer aandacht zouden moeten krijgen van de overheid naar stadsdeel (2010, in %)

	Centrum	Zuid-West	Oost	Noord	Schalkwijk	Haarlem
hondenpoep	32 (3)	38 (1)	41 (1)	38 (1)	31 (3)	36 (1)
afval en vuil op straat	40 (1)	29 (3)	38 (2)	31 (4)	40 (1)	34 (2)
scooters, brommers	25 (5)	27 (4)	26 (5)	37 (2)	28 (4)	31 (3)
auto's (gedrag en snelheid)	22 (7)	34 (2)	27 (3)	32 (3)	22 (5)	29 (4)
overlast groepen jongeren	32 (2)	18 (6)	27 (3)	18 (6)	35 (2)	24 (5)
auto's (verkeerd geparkeerd)	15 (8)	22 (5)	23 (6)	25 (5)	15 (8)	21 (6)
vernieling	22 (6)	9 (10)	20 (7)	12 (8)	21 (6)	15 (7)
geluidsoverlast	27 (4)	13 (7)	11 (10)	13 (7)	11 (9)	13 (8)
woninginbraken	3 (14)	11 (9)	18 (8)	5 (13)	18 (7)	11 (9)
fietsendiefstal	12 (9)	12 (8)	11 (9)	8 (11)	11 (9)	10 (10)
bedreiging en geweld	10 (10)	5 (13)	8 (12)	6 (12)	10 (11)	7 (11)
fietzers (gedrag)	7 (12)	4 (14)	9 (11)	8 (10)	5 (14)	7 (12)
aanhangers, caravans	1 (15)	9 (11)	6 (14)	9 (9)	4 (15)	7 (13)
enge plekken	6 (13)	6 (12)	6 (13)	4 (14)	10 (12)	6 (14)
graffiti, bekladding	7 (11)	3 (15)	1 (15)	1 (15)	6 (13)	3 (15)

NB. Maximaal drie antwoorden mogelijk. Tussen haakjes staat de rangorde.

Biilage 2

Exploitatiekosten hondenpoepbakken in Leeuwarden

In het kader van het nieuwe beleid kon in Leeuwarden een keuze worden gemaakt uit de volgende 3 typen bakken:

1. traditionele afvalbakken met sticker "hondenpoep in deze bak", type Bammens
2. ondergrondse hondentoiletten aangesloten op riool, type Gepp
3. bakken met zakjesdispensers, type Depomat

Afvalbakken type Bammens

- aanschaf	270,-	
- plaatsen	100,-	
Aanschafkosten totaal		370,- (levensduur ca. 10 jaar)

Kosten op jaarbasis:

- kapitaallasten	55,-	
- legen 1x/wk	150,-	
- stortkosten 50 wk x 10 kg = ½ t x 146	73,-	
- technisch onderhoud en schoonmaken	50,-	
Totaal kosten op jaarbasis		328,-

Afvalbakken type Gepp

- aanschaf	1.300,-	
- plaatsen en aansluiten riool	900,-	
- voorbereiding en toezicht	50,-	
Investeringskosten totaal		2.250,- (levensduur ca. 15 jaar)

Kosten op jaarbasis:

- kapitaallasten	257,-	
- legen 3x/jr x 15,-	45,-	
- stortkosten 3x ¼ = ¾ ton x 146	109,-	
- technisch onderhoud/schoonmaken	50,-	
Totaal kosten op jaarbasis		461,-

Afvalbak type Depomat

- aanschaf	466,-	
- plaatsen	100,-	
Investeringskosten totaal		566,- (levensduur ca. 10 jaar)

Kosten op jaarbasis:

- kapitaallasten	83,-	
- legen 1x/wk	150,-	
- stortkosten 50 x 10 = ½ t x 146,-	73,-	

- aanschaf zakjes 4380 st x 0.04	175,-
- vervangen zakjes (werkloon?)	50,-
- technisch onderhoud	60,-
Totaal kosten op jaarbasis	591,-

Waardering:	Bammens	Gepp	Depomat
Investering	+	-/-	+
Gemakkelijk plaatsbaar/verplaatsbaar	+	-	+
Exploitatiekosten	+	+	-/-
Capaciteit	-	+/+	-
Milieuvriendelijkheid	-	+/+	+/-
Onderhoudsgevoeligheid	+	+	-/-
Functionaliteit	+	+	+

Conclusie door de gemeente Leeuwarden: De standaard Bammensbakken leken het goedkoopst. De investeringskosten van Gepp-bakken zijn relatief hoog. Daar de Gepp-bakken een veel grotere capaciteit hebben, kon in veel situaties met de helft minder bakken worden volstaan. Dat gold niet in alle situaties, maar een kwart minder Gepp-bakken bleek reëel. Om tot een goede vergelijking te komen zouden de jaarkosten van Gepp op € 265,- uitkomen. De Depomatbakken bleken uit financieel oogpunt ongewenst vanwege de hoge kosten van leveren en vervangen zakjes. Ook de onderhoudsgevoeligheid van de Depomatbakken was hoog.

Ambtelijk werd besloten om, indien financieel en logistiek mogelijk, Gepp-bakken toe te passen en in andere gevallen de standaard Bammens afvalbakken met hondensticker.

Biilage 3

Leeuwarden heeft 95 000 inwoners en een oppervlakte van 84 km²

Haarlem heeft 150 000 inwoners en een oppervlakte van 32 km²

Productieraming hondenpoep en verwerking stromen via bakken, riool en biogas in Leeuwarden.

Bij deze berekening is uitgegaan van aannemelijke gemiddelden.

Berekening

Een hond produceert gemiddeld ca 80 kg hondenpoep per jaar x 8000 = 640.000 kg oftewel 640 ton.

Een deel hiervan komt in de gft-bak, een deel op erven bijv. platteland/boerderijhonden, een deel in kolken en een deel wordt weggegooid in waterpartijen. Een deel blijft in de openbare ruimte liggen (plantsoenen, bosjes e.d) en een deel komt in de bakken.

Uit onderzoek blijkt dat ruim de helft van de hondenpoep wordt gedeponeerd in bakken. Er moet dan jaarlijks worden afgevoerd 640 a ca. 62.5 % = 400 ton hondenpoep.

In Leeuwarden worden de volgende bakken gebruikt:

1. Gepp 154 st x ca 100 % poep = 154 x 50 % via riool afgevoerd en 50 % via restafval
2. Depomat 15 st x ca. 100 % poep = 15 via restafval afgevoerd
3. Bammens hond 202 st x ca. 60% poep = 120 via restafval afgevoerd
4. Bammens afval 1226 st x 15% poep = 184 via restafval afgevoerd.

Totaal afgevoerd via riool $77 / 473 = \text{ca } 16 \% \times 400 = 64 \text{ ton/jaar}$ (wordt al via zuivering omgezet in Biogas)

Totaal afgevoerd via restafval $77+15+120+184= 396/473= \text{ca } 84 \% \times 400 = 336 \text{ ton/jaar}$ (eventueel samen met overig restafval t.z.t. omzetten Biogas vergisten)

Retouradres: Stadhuis, Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan de leden van de commissie Beheer

Datum 13 juni 2012
Ons kenmerk WZ/OGV/2012/90276
Contactpersoon DM van Esterik
Doorkiesnummer 023 – 5113380
E-mail esteridm@haarlem.nl
Onderwerp Initiatiefvoorstel GL: hondenuitwerpselen als brandstof

Geachte commissieleden,

In de vergadering van 31 mei kondigde ik u nadere informatie aan over de nulmeting en de evaluatie van het initiatiefvoorstel van GroenLinks waarbij hondenuitwerpselen als brandstof worden benut.

De nulmeting en evaluatie worden uitgevoerd op basis van de meting van de volgende variabelen:

- drollentelling bij aanvang en aan het slot van het experiment, hiermee kan een schatting worden gemaakt van de hoeveelheid hondensoep die ten behoeve van de groen gasproductie wordt gebruikt;
 - een peiling van bereidheid van hondeneigenaren om mee te doen;
 - een meting van de perceptie (mate van irritatie) over hondensoep;
 - de bereidheid van eigenaren om op te ruimen en de belangrijkste redenen hiervoor;
 - de mate van bekendheid met de uitlaatplekken;
 - de verwachting waar zich afvalbakken in de gebieden bevinden;
 - de tevredenheid over de vermindering van de overlast door hondensoep;
 - de bereidheid van de eigenaren (om de afvalbak te gebruiken) ten aanzien van sociale controle en handhaving;
 - de tevredenheid over de voorzieningen (afvalbakken, zakjes e.d.);
 - de tevredenheid over de voorlichting (b.v. website, folders, borden, publiciteit);
- De evaluatie wordt een jaar na de start van het experiment uitgevoerd, waarna de resultaten aan u worden voorgelegd.

De voorgestelde experimentele inzameling van hondensoep draagt bij aan het duurzaamheidsstreven van Haarlem. De gemeente loopt hiermee niet voorop, maar profiteert van kennis die elders is opgedaan. Het hoogheemraadschap Rijnland werkt graag mee. Doelstelling is met de opgevangen uitwerpselen groen gas te produceren in de WKZL in de Waarderpolder.

Haarlem

2

Op deze plek is de productiefaciliteit al actief. De samenstelling van hondenpoep sluit goed aan bij menselijke uitwerpselen.

In de vergadering van 31 mei is door u tevens een onderbouwing gevraagd van de keuze voor Schalkwijk en in het Romolen-Heempark en het Middengebied Molenwijk. Het is ondoenlijk en zeker naar verhouding te duur om in de stad middels enquêtes te achterhalen wat de beste plekken zijn om dit experiment uit te voeren. Wij weten dat in Schalkwijk op de voorgestelde plaatsen voldoende belangstelling is en omwonenden daar hebben aangegeven gemotiveerd te zijn om aan dit experiment mee te werken. Ook zijn juist daar de voorzieningen eenvoudig aan te brengen. De uitkomsten van het experiment zijn grotendeels te extrapoleren voor de hele stad.

Tot zover mijn aanvullende informatie over dit onderwerp. Na behandeling van het voorstel in de raad gaan wij nog deze zomer graag van start met de uitvoering.

Met vriendelijke groet,

Rob van Doorn